

Ježiš je Pán - Boh i člověk zároveň - Katechéza

Veková skupina: 13 - 15 rokov

Ciele:

- **kognitívny:** Žiak vie pochopiť a vysvetliť, prečo Cirkev vyznáva Ježiša Krista ako pravého Boha a pravého človeka, a uvedie biblické dôkazy podporujúce túto vieru.
- **afektívny:** Žiak dokáže prejavíť úctu a lásku k Ježišovi Kristovi ako Božiemu Synovi a zároveň človeku, uvedomuje si význam jeho učenia a obety pre svoj osobný život a bude motivovaný prehľbovať svoj vzťah s ním.
- **psychomotorický:** Žiak dokáže vyjadriť svoju vieru v Ježiša Krista ako Boha a človeka prostredníctvom diskusie, zapojenia sa do skupinových aktivít a reflexie nad biblickými textami.

Úvodná modlitba

Pane Ježišu, ďakujeme Ti, že si medzi nami. Osvieť naše mysle a otváraj naše srdcia, aby sme mohli hlbšie pochopiť, kým si a čo pre nás znamenáš. Daj nám milosť spoznať Tvoju lásku a nasledovať Ťa s radosťou. Amen.

1. Predstavenie témy a motivácia

Tento rok si pripomíname 1700. výročie, odkedy Cirkev na spoločnom koncilovom vyhlásení verejne vyhlásila pravdu viery o Ježišovom Božstve, o jeho rovnakej prirodzenosti a rovnosti s Bohom Otcom. Ústredným tajomstvom našej viery je, že Ježiš je pravý Boh a zároveň je aj pravý človek. Prečo to Cirkev takto učí a ako je možné, že vtedy a ešte aj dnes sa nájdú takí, ktorí to popierajú?

Diskusia: Učiteľ sa opýta žiakov, kto je Boh a čo podľa nich robí Boha Bohom - nasleduje brainstorming, v ktorom žiaci pomenujú čo najviac Božích vlastností alebo činností.

2. Expozícia

Následne učiteľ pokračuje: *Človek bol od nepamäti náboženskou bytosťou. Najstaršie zachované historické a archeologické nálezy dokazujú, že človek vždy veril v niekoho, kto presahuje tento pozemský svet a v život, ktorý existuje aj po smrti. V staroveku mnohé civilizácie verili vo svojich bohov (napr. Rimania, Gréci, Babylončania, Indovia,...). Prisudzovali im rôzne vlastnosti, rôzne stvárnenia, úlohy, charakter. Títo bohovia však vyzerali veľmi ľudsky, boli napr. hašteriví, žiarliví, sebeckí, závistliví, nevrlí, jednoducho boli takí, akých si ich predstavovali ľudia. Úplnou revolúciou starovekého sveta bol zrod židovskej viery. V nej sa sám Boh zjavuje človeku a predstavuje sa ako jediný a najvyšší, okrem ktorého niet žiadneho iného Boha. Túto pravdu vycítili aj niekoľkí múdri filozofi, napr. Platón začal uvažovať o niečom, niekom najvyššom, ktorý stojí aj nad gréckymi bohmi a jeho žiak Aristoteles túto filozofickú tézu rozvinul a tvrdil, že musí existovať prvý „Hýbateľ“, ktorý všetkým hýbe, sám je však nehybný, teda nemenný, pretože stojí nad všetkým, je zvrchovaný a nič nad ním nemá moc. Táto myšlienka dala základ modernému filozofickému uvažovaniu o*

tom, aký je Boh a čo vlastne slovo Boh predstavuje.

Je to teda niekto, kto vždy existoval, kto stvoril hmotu, svet, vesmír, čas, ľudí a všetko, a stvoril to z ničoho. Stanovil základné prírodné zákony, morálne princípy. Je to niekto, kto vždy bol, všetko vie, pozná minulosť i budúcnosť, má neobmedzenú moc, inteligenciu a slobodu.

Nikomu sa nemusí zodpovedať, nikomu a ničomu nepodlieha. Takto by sme Boha opísali filozofickým jazykom. Biblia to potvrdzuje a okrem toho hovorí o Bohu ešte čosi podstatné.

Boh volá človeka do vzťahu. Nie je to zlý Boh, je to Boh, ktorý sa delí s človekom o tento svet, vlastne akoby ho stvoril iba pre neho. Dáva človeku svoju zmluvu, cez ktorú ho chce požeňovať a chrániť. Čo teda hovorí o Bohu Starý zákon?

Aktivita 1: Charakterizuj, aký je Boh podľa toho, čo o ňom hovorí Božie slovo, prípadne, čo v ňom hovorí sám o sebe:

Učiteľ rozdelí žiakov na 5 skupiniek a každej z nich dá tri verše zo Starého zákona (príloha 1), ktoré opisujú Boha, resp. cez ne hovorí Boh sám o sebe. Podľa týchto veršov majú za dve - tri minúty napísať čo najviac charakteristík o Bohu. Potom si ich spoločne nahlas prečítajú a učiteľ z nich tie hlavné napíše na ľavú časť tabule. Následne učiteľ aktivitu zhrnie slovami, že ľudia v Starom zákone mali o Bohu asi tieto predstavy, aké teraz žiaci opísali.

Potom učiteľ pokračuje:

Keďže ani tieto predstavy či očakávania o Bohu neboli celkom dokonalé, na začiatku nášho letopočtu prichádza muž s menom Ježiš z Nazareta. Je to fascinujúca osobnosť, postupne oslovuje ľudí, pridávajú sa k nemu, neskôr ho vyhľadávajú davy až vzbudí pozornosť v celom Izraeli. Je veľmi zaujímavé, čo hovorí i to, čo koná, ťažko povedať, čo niekedy prevažuje. Ježiš však predstavuje Boha novým, priam revolučným spôsobom. Odkiaľ na to berie autoritu? Koná vlastne to, čo doteraz prináležalo iba Písmu – učiť ľudí o Bohu – učiť v takejto autorite si nik pred ním netrúfol. Koná viditeľné zázraky, uzdravuje z nevyliciteľných chorôb, ba dokonca sa nebojí ľudom odpúšťať hriechy, nazýva Boha svojím Otcom, či vlastne „Oteckom“, neslýchané. Pozrime sa teraz na Ježišove slová a skutky podrobnejšie podľa toho, ako ich zaznamenali evanjelisti. Ako by sme na základe nich opísali Ježiša?

Aktivita 2:

Učiteľ rozdá dvojice textov (nasledujú za sebou v tesnej blízkosti - príloha 2) do tých istých skupiniek ako v aktivite 1.

Úlohou žiakov je počas 5 min. z nasledujúcich opisov Ježišovho pôsobenia a rozprávania charakterizovať Ježišovu osobnosť (aký je, ako sa správa k ľuďom, čo zvláštne koná, akým dojmom pôsobí, čo si o ňom myslia ľudia...) a túto charakteristiku si napísať na papier. Následne si úlohu spoločne skontrolujú a učiteľ (niektoré) charakteristiky napíše na pravú stranu tabule:

Teraz máme pred sebou charakteristiku Boha podľa vybraných textov Starého zákona a charakteristiku Ježiša podľa Nového zákona. Porovnajme ich teraz. Vidíme tam spojitost', nejaké podobnosti? Majú podľa vás tieto texty niečo spoločné? Je podľa toho, čo sme zistili, možné povedať o Ježišovi, že sa správa a koná ako Boh? – diskusia.

Iste môžeme povedať, že v Biblii nachádzame veľa dôkazov o tom, že čo Boh v Starom zákone prisľubuje, v Ježišovi sa napĺňa a potvrdzuje. Jeho slová i slová ľudí, ktorí ho stretnú, nám predstavujú Ježišovu identitu, vedomie toho, kým je, ako identitu Božieho Syna (napr. Jn 1, 32

– 34). Ježišovo konanie tieto svedectvá podporuje. Koná znamenania, poslúchajú ho živly i sama príroda, nečistí duchovia sa pred ním dávajú na útek, chorí sa uzdravujú. Ľudia, ktorí sa na to dívajú, tvrdia, že nikdy nič také nevideli.

Predseda sa v staroveku i dnes našli ľudia, ktorí tvrdili, že Ježiš nie je Bohom. Vtedy sa nazývali ariáni, podľa pomýleného kňaza Ária, ktorý to hlásal. Tento omyl sa veľmi rýchlo začal šíriť hlavne vo východnej časti Rímskej ríše a ohrozoval pravú kresťanskú vieru. Kvôli tomu sa v roku 325 zišli zástupcovia Cirkvi – biskupi s poverením pápeža Silvestra, kňazi, učenci, aby definitívne potvrdili pravdu o tom, že Ježiš je skutočný Boží Syn, ktorý má božskú prirodzenosť a je rovný Bohu Otcovi. Cirkev túto pravdu bez problémov obhájila a Áriov blud vyvrátila. Napriek 1700 rokom, odkedy Cirkev jasne učí pravdu o osobe Ježiša Krista, aj dnes existujú pomýlení hlásatelia, ktorí hovoria, že Ježiš nie je Boh. Volajú sa Svedkovia Jehovovi.

3. Fixácia: Môžeme si teraz ešte prečítať bod 73 a 77 z YOUCATU:

73: Čo znamená, že Ježiš je „jednorodný Boží Syn“? Keď Ježiš sám seba označuje za „jednorodného Božieho Syna“ (jediný Syn alebo jediný narodený Syn; porov. Jn 3,16) a dosvedčujú to aj Peter a ostatní, vysvetľuje sa tým, že jedine Ježiš je spomedzi všetkých ľudí na svete viac ako obyčajný človek. [441 - 445, 454] Na mnohých miestach -> NOVÉHO ZÁKONA (Jn 1,14.18 ; 1 Jn 4, 9; Hebr 11 , 7 atď.) sa Ježiš nazýva „Synom“. Pri krste a pri premenení hlas z neba nazýva Ježiša „milovaným Synom“. Ježiš odkrýva učeníkom svoj jedinečný vzťah k nebeskému Otcovi: „Môj Otec mi odovzdal všetko: A nik nepozná Syna, iba Otec, ani Otca nepozná nik, iba Syn a ten, komu to Syn bude chcieť zjaviť“ (Mt 11, 27). Skutočnosť, že Ježiš Kristus je naozaj Boží Syn, vychádza úplne najavo pri jeho zmŕtvychvstaní.

77: CIRKEV dlho zápasila s tým, ako by vyjadrila vzťah božskej a ľudskej prirodzenosti v Ježišovi Kristovi. Božská a ľudská prirodzenosť si navzájom nekonkurujú v tom zmysle, že by Ježiš bol iba čiastočne Bohom a čiastočne človekom. Nie je to ani tak, že by sa božská a ľudská prirodzenosť v Ježišovi navzájom zmiešali. Boh si v Ježišovi Kristovi nevzal na seba ľudské telo iba zdanlivo (docketizmus), ale stal sa skutočným človekom. Božská prirodzenosť a ľudská prirodzenosť rovnako nepredstavujú dve rozličné osoby (nestorianizmus). Napokon to nie je ani tak, že by v Ježišovi Kristovi ľudská prirodzenosť úplne splynula s božskou prirodzenosťou (monofyzitizmus). Proti všetkým týmto mylným učeniam si Cirkev uchovala vieru, že Ježiš Kristus je v jednej osobe zároveň pravý Boh a pravý človek. Známa formulácia „bez rozdelenia a bez zmiešania“ (Chalcedónsky koncil) sa nepokúša vysvetliť to, čo ľudský rozum nedokáže pochopiť, ale vytyčuje aspoň akési pevné línie viery. Vyznačuje „smer“, ktorým treba postupovať v odhaľovaní tajomstva osoby Ježiša Krista.

Záver a modlitba

Drahý nebeský Otec, s pokorou a láskou prichádzame pred Teba, aby sme Ti vzdali vďaku za všetko, čo nám dávaš. Ďakujeme Ti za tento deň, za naše rodiny, učiteľov a kamarátov. Ďakujeme Ti za dar života a za to, že nás vedieš cestou svetla a pravdy.

Najväčšia vďaka Ti patrí za Tvojho Syna, Ježiša Krista, ktorý prišiel na svet, aby nás naučil milovať, odpúšťať a kráčať po správnej ceste. Jeho život a obeta nám ukazujú, aká veľká je Tvoja láska k nám. Pomáhaj nám, aby sme sa od neho učili a žili podľa jeho slov.

Ďakujeme Ti aj za pravú vieru, ktorú si nám daroval. Je pre nás svetlom v temnote, silou v ťažkostiach a nádejou v každom dni. Prosíme Ťa, pomáhaj nám rásť vo viere, aby sme boli stále bližšie k Tebe a konali dobro. Zverujeme Ti naše srdcia, myšlienky i skutky. Ved' nás, ochraňuj nás a nauč nás dôverovať Ti vo všetkom.

Amen.

Príloha 1 – texty o Bohu zo Starého zákona:

Iz 57, 18 „Jeho cesty som videl, uzdravím ho, budem ho viesť a dám mu útechu.“

Jer 31, 34 „Lebo im odpustím vinu a na ich hriech si viac nespomeniem.“

Ž 50, 15 „Vzývaj ma v čase súženia: ja ťa zachránim a ty mi úctu vzdáš.“

Ž 89, 9 – 10

„Pane, Bože zástupov, kto je ako ty? Mocný si, Pane, a pravda je u teba.

Ty vládneš nad neskrotným morom a zmierňuješ jeho vlnobitie.“

Ž 12, 6 „Zachránim toho, ktorým opovrhujú.“

Ž 103, 3 - 4 „Ved' on ti odpúšťa všetky neprávosti, on lieči všetky tvoje neduhy. On vykupuje tvoj život zo záhuby.“

Jer 30, 17 „Lebo ti zaceľím jazvu, rany ti vyliečim.“

Jer 33, 8 „Očistím ich od všetkých hriechov, ktoré spáchali proti mne, a odpustím im všetky hriechy“

Ž 68, 6 „On je otec sirôt a záchranca vdov.“

Ž 167, 3 – 6 “

„Uzdravuje sklúčených srdcom a obväzuje ich rany.

On pozná počet hviezd, každú volá po mene.

Veľký je náš Pán a veľmi mocný, jeho múdrosť je nesmierna.

Tichých sa Pán ujíma, ale hriešnikov ponížuje až po zem.“

Ž 23, 1 - 3 „Pán je môj pastier, nič mi nechýba: pasie ma na zelených pašienkach. Vodí ma k tichým vodám, dušu mi osviežuje.

Ž 25, 14 „Pán bude dôverným priateľom tým, čo sa ho boja, a zjaví im svoju zmluvu.“

Ž 34, 7 „Úbožiak zavolať a Pán ho vyslyšal a vyslobodil ho zo všetkých tiesní.”

Iz 66, 2 „A na takéhoto zhliadnem: a pokorného a zroneného duchom.”

Ž 138, 6 „Vznešený je Pán, a predsa zhliada na pokorného, pyšného však zďaleka pozná.”

Príloha 2 – evanjeliové texty, ktoré hovoria o Ježišom pôsobení a o jeho osobe

Jn 5, 17 – 23

„Ježiš im povedal: „Môj Otec pracuje doteraz, aj ja pracujem.” Preto sa Židia ešte väčšmi usilovali zabiť ho, lebo nielenže porušoval sobotu, ale aj Boha nazýval svojím Otcom a robil sa rovným Bohu.

Ježiš im vravel: „Veru, veru, hovorím vám: Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca. Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn. Ved' Otec miluje Syna a ukazuje mu všetko, čo sám robí; a ukáže mu ešte väčšie skutky ako tieto, aby ste sa čudovali. Lebo ako Otec kriesi mŕtvych a oživuje, tak aj Syn oživuje, koho chce. A Otec nikoho ani nesúdi, ale všetok súd odovzdal Synovi, aby si všetci ctili Syna tak, ako si ctia Otca. Kto si nectí Syna, nectí si ani Otca, ktorý ho poslal.”

Lk 7, 11 - 16

„Potom išiel do mesta, ktoré sa volá Naim. Išli s ním jeho učeníci a veľký zástup ľudu. Keď sa priblížil

k mestskej bráne, práve vynášali mŕtveho. Bol to jediný syn matky a tá bola vdova. Sprevádzal ju veľký zástup

z mesta. Keď ju Pán uvidel, bolo mu jej ľúto a povedal jej: „Neplač!” Potom pristúpil a dotkol sa mŕtveho. Nosiči zastali a on povedal: „Mládenec, hovorím ti, vstaň!” Mŕtvy sa posadil a začal hovoriť. A Ježiš ho vrátil jeho matke. Tu sa všetkých zmocnil strach, vlebili Boha a hovorili: „Veľký prorok povstal medzi nami” a: „Boh navštívil svoj ľud.”

Mk 2, 1 – 12

„O niekoľko dní znova vošiel do Kafarnauma. Ľudia sa dopočuli, že je v dome, a zišlo sa ich toľko, že už nebolo miesta ani pred dvermi. A on im hlásal slovo. Tu prišli k nemu s ochrnutým človekom; niesli ho štyria. A keď ho pre zástup nemohli priniesť až k nemu, odkryli strechu tam kde bol, a otvorom spustili lôžko, na ktorom ležal ochrnutý. Keď Ježiš videl ich vieru, povedal ochrnutému: „Synu, odpúšťajú sa ti hriechy.”

Sedeli tam aj niektorí zákonníci a v srdci uvažovali: „Čo to tento hovorí? Rúha sa! Kto môže okrem Boha odpúšťať hriechy?” Ježiš hneď svojím duchom spoznal, že tak rozmýšľajú, a povedal im: „Prečo si to myslíte vo svojich srdciach? Čo je ľahšie - povedať ochrnutému: »Odpúšťajú sa ti hriechy,« alebo povedať: »Vstaň, vezmi si lôžko a choď!«? Ale aby ste vedeli, že Syn človeka má na zemi moc odpúšťať hriechy” - povedal ochrnutému: „Hovorím ti: Vstaň, vezmi si lôžko a choď domov.” A on vstal, hneď si vzal lôžko a pred očami všetkých odišiel. Všetci sa divili, vlebili Boha a hovorili: „Také niečo sme ešte nikdy nevideli?”

Mt 9, 35 – 36

„A Ježiš chodil po všetkých mestách a dedinách, učil v ich synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každý neduh a každú chorobu. Keď videl zástupy, zľutoval sa nad nimi, lebo boli zmorené a sklesnuté ako ovce bez pastiera.”

Jn 10, 10 – 15

„Ježiš im vrazil: Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a ničil. Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie. Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier položí svoj život za ovce. Nájomník a ten, čo nie je pastierom a ovce nie sú jeho, opúšťa ovce a uteká, keď vidí prichádzať vlka, a vlk ich trhá a rozháňa. Ved' je nádeník a nezáleží mu na ovciach. Ja som dobrý pastier. Poznám svoje a moje poznajú mňa, ako mňa pozná Otec a ja poznám Otca. Aj svoj život položím za ovce.“

Mk 10, 46 – 52

„Prišli do Jericha. A keď so svojimi učeníkmi a s veľkým zástupom z Jericha odchádzal, pri ceste sedel slepý Bartimej, Timejov syn, a žobral. Keď počul, že je to Ježiš Nazaretský, začal kričať: „Ježišu, syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“ Mnohí ho okrikali, aby mlčal; ale on ešte väčšmi kričal: „Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“ Ježiš zastal a povedal: „Zavolajte ho!“ Zavolali slepca a vrazili mu: „Neboj sa! Vstaň, volá ťa!“ On odhodil plášť, vyskočil a šiel k Ježišovi. Ježiš mu povedal: „Čo chceš, aby som ti urobil?“ Slepce mu odpovedal: „Rabboni, aby som videl!“ A Ježiš mu povedal: „Chod', tvoja viera ťa uzdravila!“ A hneď videl a šiel za ním po ceste.“

Jn 12, 44 – 50

„Ježiš povedal: Všetko, čo mi dáva Otec, príde ku mne. A toho, kto prichádza ku mne, neodožením, lebo som nezostúpil z neba, aby som plnil svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal. A vôľa toho, ktorý ma poslal, je, aby som nestratil nič z toho, čo mi dal, ale aby som všetko vzkriesil v posledný deň. Lebo vôľa môjho Otca je, aby každý, kto vidí Syna a verí v neho, mal večný život; a ja ho vzkriesim v posledný deň.“

Mk 5, 35 - 42

„Kým ešte hovoril, prišli z domu predstaveného synagógy a povedali: „Tvoja dcéra umrela; načo ešte unúvaš učiteľa?“ Ale keď Ježiš počul, čo hovoria, povedal predstavenému synagógy: „Neboj sa, len ver!“ A nikomu nedovolil ísť za sebou, iba Petrovi, Jakubovi a Jakubovmu bratovi Jánovi. Keď prišli k domu predstaveného synagógy, videl rozruch, plač a veľké bedákanie. Vošiel dnu a povedal im: „Prečo sa plašíte a nariekate? Dievča neumrelo, ale spí.“ Oni ho vysmiali. Ale on všetkých vyhnal, vzal so sebou otca a matku dievčaťa a tých, čo boli s ním, vstúpil tam, kde dievča ležalo, chytil ho za ruku a povedal mu: „Talitha kum!“, čo v preklade znamená: „Dievča, hovorím ti, vstaň!“ A dievča hneď vstalo a chodilo; malo totiž dvanásť rokov. I strpli od veľkého úžasu.“

Mk 4, 35 - 41

„V ten deň, keď sa zvečeralo, im povedal: „Prejdime na druhý breh.“ I opustili zástup a vzali ho so sebou tak, ako bol, na lodi. Boli s ním aj iné lode. Tu sa strhla veľká víchrica a vlny sa valili na loď, takže sa loď už naplňala. On bol v zadnej časti lode a spal na poduške. Zobudili ho a povedali mu: „Učiteľ, nedbáš o to, že hynieme?“ On vstal, pohrozil vetru a povedal moru: „Mlč, utíš sa!“ Vietor prestal a nastalo veľké ticho. A im povedal: „Čo sa tak bojíte?! Ešte stále nemáte vieru?“ Zmocnil sa ich veľký strach a jeden druhému hovorili: „Čo myslíš, kto je to, že ho i vietor i more poslúchajú?“

Mk 6, 53 – 56

„Keď sa preplavili k druhému brehu, došli do Genezareta a tam pristáli. Len čo vystúpili z

lode, ľudia ho spoznali; rozbehli sa po celom okolí a na nosidlách začali znášať svojich chorých ta, kde bol, ako počuli. A všade, do ktorejkoľvek prišiel dediny, mesta či osady, kládli na ulice chorých a prosili ho, aby sa smeli dotknúť aspoň obruby jeho odevu. A všetci, čo sa ho dotkli, ozdraveli. “